

Lán til Telefonverkið

Mánadagin legði Villi Sørensen, landsstýrismaður, uppskot frá landsstýringum um at landsstýrið fær heimild at veðhalda landskassans vegna fyrri lán upp á 3 milj. kr. til viðari fremjingar av landsautomatiseringini 1. stig og til afturrindingar av ymsari skuld fyrri veitingar.

I viðmerkingunum verður sagt: Telefonverk Føroya lögtings sækir um loyvi at læna 3 mill. kr. til heilautomatisering v. m.

Eftir nýggjari kostnaðarætlan frá 22. februar 1966 var 1. stigið í heildarætlanini um heilautomatisering av telefonsambandinum fyrri alt landið mett til 2.765.000 kr. Stigið umfatir gerð av transitstøðum í samband við verandi automatstöðir í Tórshavn, Klaksvík og Runavík, ARK-støðir á Skála og í Solderfirði, ARL-leiðingar-avmarkara á Vælbastað, víðkan av verandi automatstöðarbyggingum, bygging av nýggjum á Skála og í Solderfirði og okjan av leiðingatalinum millum tær triggjar transitstöðirnar.

Transitstöðin í Tórshavn, sum er felagsstöð hjá telefonverkinum og rikistelesonini, verður sett upp á stöðini av fólki hjá telefonverkinum og rindar rikistelesonin sín part bæði í arbeiðsløn og tilfari. Ríkisins partur er ikki tikin við í metanini 2.765.000 kr.

Ætlanin var, at byggistigið skuldi vera liðugt seinast í 1968.

Málið varð lagt fyrri lögtingið í lögtingssetuni 1965, jbr. tingmál nr. 73. Løgtingið bls. 349, um heimild til lán tóku soleiðis at fleggingargrunnurin

fyrri Føroyar skuldi lána verkinum $\frac{2}{3}$ av kostnaðarætlanini ella kr. 1.850.000, lánir er veitt, meðan telefonverkið sjálvt skuldi flegga seinasta triðingin Samtykt varð at geva heimild og herafur at veðhalda fyrri einum láni í Føroyum upp til 1.350.000 kr. til útbýgging av linjunetinum í samband við automatiseringina, jbr. lögtingslóg nr. 41 frá 16. juni 1966.

2. byggistig, sum umfatir automatisering av Suðuroynni, varð lagt fyrri lögtingið í tingsetuni 1967, jbr. tingmál nr. 4. Løgtingið bls. 84. Kostnaðurin var mettur til 2.280.000 kr. og varð samtykt at geva telefonverkinum heimild at lána allan peningin. Frá fleggingargrunninum er tó bert givin tilgongd um at lána $\frac{2}{3}$ ella 1,6 mill. kr., síðani hildið verður, at verkið sjálvt eigur at finansiera í minsta lagi ein triðing. Hetta stigið er í gerð.

Av ymsum orsøkum, serliga vegna seinkaðar veitingar av tilfari frá L. M. Ericsson a/b er 1. stigið ikki liðugt enn, men rónar telefonverkið nú við, at arbeiðini í Tórshavn verða liðugt til heystar og tað sum eftir er til várs, soleiðis at automattraffikkur millum Tórshavn og Klaksvík kann setast í verk til heystar 1970.

Orsakað av devalueringini, hækkan av serliga innflutningsgjaldinum, hækkan av vøru- og farmagjöldum verður 1. stigið nú mett at kosta 3,1 mill. kr.

Sjálvfinansieringin, upprunliga 900.000 kr., varð ætlað at útvega við at selja ognina

Bryggjubakk 12 fyrri um 300.000 kr. og restina yvir raksturin. Ognin er ikki seld og ber tað eisini illa til, so leingi Útvarp Føroya heldur til har. Vegna hækkanir prísir og lönir, úttan at telefongjöldini vóru hækkað, hevur verkið bert verið fært fyrri yvir raksturin at flegga kr. 250.000.

Tann sera stóra tilgongdin av feløgum tvey seinastu árin, víðkanin av linjunetinum bæði innan- og millumbygda og víðkan av støðunum í hesum sambandi, hevur fært við sær, at telefonverkið fyrri at ganga krøv um á mót, sum tað eftir sínum einaretti heldur seg vera plikt-

að til, hevur keypt tilfar við krediti frá leverandørum. Størsti kreditor á hesum øki er L. M. Ericsson a/b, við um 2 mill. kr.

Eftir fyrirbils roknskapi fyrri fleggingarið 1968/69 var eitt rakstrarhall uppá um 33.000 kr. aftaná avskrivningar. Verkið hevði pr. 1. apríl 1969 eina lán skuld uppá um 7,1 mill. kr. og hevur í 1968/69 gildið í rentu og av drátti um 1,3 mill. kr.

At gera liðugt 1. stigið av automatiseringini og at gjalda aftur leverandørkreditin sækir telefonverkið um loyvi at lána í Føroyum 3 mill. kr. Tað sum restar í heldur verkið seg kunna greiða yvir raksturin, nú gjöldini frá 1. juli 1969 er hækkað, hækkanin er mett at geva verkinum um 1 mill. kr. um árið.

Síðani telefongjöldini eru hækkað, heldur landsstýrið, at verkið er fært eisini at rinda lán íð 3 mill. kr. aftur.

FØROYA



BANKI

banki FØROYA



SEMENT

Á goymslu hava vit Portland og Rapid sement til lægstu prísir.

Pf. Føroysk Saltsøla

Tórshavn — tlf. 1295

Týskland eftir 2. heimsbardaga

(Framhald)

12. mars 1947 helt Truman eina týðningarmikla røðu í kongressini. Hann kunngjordi, at «USA var til reiðar at verja øll fræls lond í teirra bardaga fyrri sjálfstýri og frælsi». Við Truman-doktrinini, sum hon seinri bleiv kallað, átók USA sær ábyrgdina av øllum Vestur-europa í tess bardaga móti kom munismuni. Truman ásaðnaði, at USA var áleiðis til ta stóru uppgævinna við Sovjetsamveldi í einum koldum kriggi, sum kom at vera fært við øllum midlum, sum til taks vóru: figgiarlíggum, búskaparlíggum, materiellum, politiskum og psykologiskum. Og næsta stigi visti hvussu. Amerikanski úttan ríkisráðharrin Georg Marshall bjóðaði øllum krigsherjaðum londum í Europa stóra figgiarlíggja hjálpi. Endin var, at Europa bleiv bytt sundur í Marshall-lond og anti-Marshall-lond, tí Moskva nektaði sínum vasalstatum í Eystureuropa, eisini eysturzonanum, at móttaka Marshall-hjálpi, av tí at Stalin segði at hetta í roynd og veru var ein imperialistisk roynd, at undirvinga Eystureuropa. Stalin svaraði altur við at stovna

eina eystureuropeiska samarbeiðsnevnd. Kominform at navn, sum skuldi innleiða eina «nýggja atappu í útviklinginum millum kommunistisku flokkarnar», sum tikið varð til.

Truman-doktrinini, Marshall-hjálpin, Kominform og politisku útrúðingarnar í Eystureuropa — hetta vóru lið í tí jartjaldi, sum søkk niður yvir Europa og harvið yvir Týskland.

Berlinkreppan í 1948 var seinasta royndin hjá Stalin at forða stovnsætlanini av vesturtýska statinum og hansara fyrsta roynd at noyða vestanveldini burtur úr Berlin; allir koyrivégir úr Vesturtýsklandi til Vesturberlin vóru stongdir og einasta áleiði berlinararnir høvdu vóru floggeilarnar vestur eftir. USA saman við Bretlandi og Frankarík skipaðu fyrri hini tiltiknu luftbrúnni sum helt livandi í vesturberlinarum í 322 dagar. Meðan Berlinkreppan stóð uppá tað harðasta høvdu Kominform-londini fund í Warszawa t. 24. juni 1948. Her varð áheitan send vestanveldunum um ikki at stovnsæta vesturstatin og í staðin seta seg við samráðingarborði og at arbeiða ein

fríðarsáttmála fyrri eitt sameint Týskland. Tann avgerandi setningurin í áheitanini frá Warszawa var at øll fyra hersetingarveldini skuldu flyta hermenn sínar burtur úr Týsklandi seinast tólv mánaðar aftaná at fríðarsáttmálin var undirskrivaður. Eisini hetta var ein nýggjur tóni í sovjetiska Týsklands-politikkinum. Í Berlin visti Stalin hernaðarlígg megi sína, í Warszawa visti hann hvussu positivt í veruleikanum Russlandi hevði verið í Týsklands-politikki sínum aftaná kriggið og nú hevði hann lagt eitt nýtt tilbóð á borði afturat: hernaðarlígg afturtøka úr einum sameindum Týsklandi innan eitt ár. Hann tósaði fyrri deyvum oyrum, tíverri. Eisini gjørdi hann vestanveldunum greitt, at «eru tit í ferð við at gera Vesturtýskland til tykkara stat, so gera vit Eysturtýskland til okkara.»

Onki er at ivast í at Stalin enn einaferð vildi minni vesturtýskarnar á ta álvársomu leið, teir vóru í ferð við at ganga, at vera teir fyrstu týskarar at byta sitt egna land sundur í tveir statir; men hóast hetta so tóku vesturtýskir politikarir

íkkundi undir við uppskotinum úr Warszawa. Teir tóku heldur undir við amerikanska uppskotinum um vesturstatin, rett er tað at vestanveldini høvdu tikið avgerðina um at stovna vesturstatin, men áðrenn endalígg avgerðina blivu vesturtýskir politikarar eftirspurdir, teir tóku undir, og eftir tað syrgdu vestanveldini bæði væl og virðiliga fyrri, at tað blivu týskarar sjálvir, sum komu at standa við ábyrgdini um grundleggjina av vesturstatinum.

Á fundi í Rudesheim í Vesturtýsklandi t. 22. juli 1948 blivu lánderpresidentarnir og vesturtýsku floksforarnir øðrumegin og militærguvernørar nír hjá vestanveldunum hinumegin samdir um at gera ætlanina um vesturtýska statin til veruleika. Ein grundlóg bleiv framlögð, og seinri samtykt av nýstovnaða sambandsstinginum í Bonn; men eitt torvaði enn, at geva nýggja statinum navn. At enda samdust menn um navnið «Deutsche Bundesrepublik» (DBR), hetta navnið varð hildið at vera væl hóskandi tí tað segði just nakað týðningarmikið um uppbyggingina av sjálvum statinum, nevniliga at tað

var ein sambandsstat. Nógvar spurningar gjørdur seg sjálvsagt galdandi tá avgerðin varð tikin í Rudesheim um stovnsætlanina av Vesturtýsklandi, men eitt er vist og tað er at henda avgerðin var ein avgerð fyrri týskari federalismu og móti einum ríkisstati undir sentralari leiðslu í Berlin. Tað var ein avgerð fyrri einum vesturtýskum sambandsstati, ein avgerð móti týskari sameining við Berlin sum høvudsstaði. Ein stórir partur av fólkinum í Rhinlandinum, Suðurveiturtýsklandi og Bayern hevði ongantíð kunnað virvunnid sin mótvilja móti Preussen og tí preussisku centralismuni, sjálvt at týsk søga sum umfatir trý ættarlið hevði verið noyð til at góðtaka henda veruleika. Og Preussen byrjaði við Elben — við zonamarkid, við markið til tað bolchevistiska maktumráði. At eysturtýsku leiðararnir ikki bara vóru kommunistar, men eisini arv-takarak eftir Preussen og preussiskum traditiónum, og gjørdur seg til heitastu talsmenn fyrri ríkiseindini, vígaði tungt í Rudesheim, líkasælan valdaði tá tað galt viðurskiftini eystan fyrri